

S&D

ES Sieviešu tiesību harta

Eiropas Parlamenta
sociālistu & demokrātu
progresīvās alianses grupa

2023. gada 3. maijs, Krakova, Polija

Preambula

Visi cilvēki ir vienlīdzīgi, un visiem ir tiesības dzīvot bez vardarbības un diskriminācijas.

Dzimumu līdztiesība ir viena no Eiropas Savienības pamatvērtībām. Tā ir viena no pamattiesībām, kas nostiprinātas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā un Līgumos, kā arī Eiropas sociālo tiesību pīlāra pamatprincips.

Dzimumu līdztiesība un sieviešu tiesības ir neatņemama un nedalāma cilvēktiesību daļa un tiesiskuma un noturīgas demokrātijas pamats. Dzimumu līdztiesības un sieviešu tiesību sasniegumi ir vitāli svarīgi, un bez tiem nebūs iespējams nodrošināt brīvību, drošību, tiesiskumu, iekļaušanu un labbūtību visai Eiropas sabiedrībai un pilnībā atraisīt Savienības potenciālu visās jomās.

Lai panāktu pilnīgu dzimumu līdztiesību, ir jānovērš nevienlīdzības, intersekcionālās diskriminācijas un aizspriedumu, piemēram, strukturālās nevienlīdzības un stereotipu, pamatcēloņi un gadījumi, jo šīs parādības izraisa diskrimināciju un nevienlīdzīgu attieksmi pret sievietēm visā viņu daudzveidībā. Šajā nolūkā ir ļoti svarīgi visos Savienības un dalībvalstu tiesību aktos un rīcībpolitikās īstenot integrētu pieeju dzimumu līdztiesības nodrošināšanai un dzimumu līdztiesības principa ievērošanu budžeta plānošanā.

Šī harta nosaka vienotus Eiropas mēroga standartus sieviešu tiesībām un kalpo par ceļvedi virzībā uz dzimumu līdztiesību visu Savienības rīcībpolitiku pieņemšanā un īstenošanā Eiropas un valstu līmenī. Harta arī vēlreiz apstiprina Savienības apņemšanos panākt dzimumu līdztiesību un nodrošināt, ka tiek ievērotas un aizsargātas visu sieviešu pamattiesības, vienlaikus nepieļaujot nekādu regresu šo tiesību piekļūstamības un izmantojamības ziņā.

Tāpēc Eiropas Komisija, Eiropas Parlaments un Eiropadome atzīst tālāk izklāstītās tiesības un principus un uzsver, cik svarīgi ir šīs tiesības aizsargāt.

1. NODAĻA

Izglītība

1. pants

Dzimumsensitīvas mācību programmas

1. Ikvienai sievietei un meitenei ir tiesības uz iekļaujošu izglītību. Skolu mācību programmās iestrādā dzimumperspektīvu nolūkā vairojot izpratni par vēsturisko intersekcionālo diskrimināciju pret sievietēm un meitenēm un to apskatītu, kā arī dot nākamajām paaudzēm iespēju pārvarēt stereotipus, diskrimināciju un nevienlīdzību, lai atbalstītu un saglabātu dzimumlīdztiesīgu sabiedrību. Lai sabiedrībā panāktu dzimumu līdztiesību, ir svarīgi jau no agrīna vecuma uzlabot zēnu un vīriešu izpratni par pastāvošo strukturālo nevienlīdzību, kuras pamatā ir patriarhālas sistēmas, un nepieciešamību to novērst, kā arī pilnībā viņus iesaistīt darbā pie dzimumu līdztiesības.
2. Ikvienai sievietei un meitenei ir tiesības uz pilnīgu piekļuvi visām augstākās izglītības jomām. Jāatbalsta pasākumi, kuru mērķis ir pamudināt sievietes un meitenes specializēties profesijās, kurās viņas nav pārstāvētas pietiekami. Īpašu uzmanību pievērš profesijām ar pozitīvu sabiedrisko un ekonomisko ietekmi, lai nodrošinātu, ka sievietes ir labi sagatavotas nākotnes ekonomiskajām pārmaiņām un attīstībai. Tādēļ jo īpaši nodrošina, ka
 - a. meitenēm un sievietēm izglītībā ir piekļuve visām dažādajām specializācijām un viņas tiek pamudinātas izvēlēties dažādus kursus, arī tādus, kas saistīti ar profesijām, kurās dominē vīrieši,
 - b. skolu mācību programmās ir iekļauta dzimumperspektīva, lai apskatītu sievietes un meiteņu vēsturisko diskrimināciju un dzimumu stereotipus un lai tiktu atzīta sievietes ietekme uz vēsturiskajām, ekonomiskajām un sabiedriskajām norisēm.

2. pants

Vienlīdzīga izglītības piekļūstamība

1. Ikvienai sievietei un meitenei ir piekļuve izglītībai. Nevienai sievietei viņas izglītības gaitā nediskriminē. Ir jānodrošina vienlīdzīga sievietes pārstāvība svarīgās studiju jomās, jo tas ir būtiski nolūkā sievietēm dot iespēju izmantot savas tiesības, panākt dzimumu līdztiesību un pilnībā īstenot Savienības potenciālu.
 - a. Pozitīvi pamudina sievietes un meitenes turpināt izglītību universitātes līmenī nozarēs, kurām digitālās un zaļās pārkārtošanās kontekstā, domājams, būs centrāla loma Eiropas nākotnes ekonomikā, piemēram, zinātnes, tehnoloģiju, inženierzinātņu un matemātikas (STEM) nozarēs.
 - b. Lai sievietēm nodrošinātu vienlīdzīgu piekļuvi izglītībai, veicina pasākumus, kas palīdz sievietēm iegūt augstāko izglītību nozarēs, kurās viņas

nav pārstāvētas pieteikumi, piemēram, STEM nozarēs. Šajā nolūkā mudina publiskās universitātes ieviest tādu pasākumus kā kvotas vai rezervācijas saraksti sievietēm, kuras piesakās programmās, kas saistītas ar nozarēm, kurās dominē vīrieši. Veicina pasākumus, ar ko vīriešus pamudina iesaistīties studiju nozarēs, kurās dominē sievietes.

- c. Tajā pašā laikā zēnus pamudina iesaistīties nozarēs, kurās dominē sievietes, piemēram, aprūpes nozarē, kas ir būtiska mūsu sabiedrības nākotnei
- d. Sieviešu un meiteņu izglītības veicināšanas vajadzībām piešķir pienācīgu publisko finansējumu. Konkrētāk, ievieš pasākumus, kas mudina sievietes un meitenes iegūt augstāko izglītību ar pozitīvu sabiedrisko un ekonomisko ietekmi.

2. NODAĻA

Ekonomiskā neatkarība

3. pants

Pilnīga līdzdalība darba tirgū

1. Sievietēm visā viņu daudzveidībā ir tiesības strādāt darbu pēc savas izvēles, nepiedzīvojot diskrimināciju.
2. Dzimumu līdztiesība ir jānodrošina visās jomās — arī dalībā darba tirgū. Ir aizliegti jebkādi tiesību akti un prakse, kas var faktiski vai potenciāli diskriminēt sievietes, īpaši attiecībā uz pieņemšanu darbā, nodarbinātības nosacījumiem un karjeras izaugsmi.
 - a. Dzimumu līdztiesības aspektu integrē visās rīcībpolitikās, tiesību aktos un ietekmes novērtējumos, lai nodrošinātu taisnīgu un vienlīdzīgu dzimumu dalību darba tirgū. Ievieš pasākumus, kuru mērķis ir uzlabot dzimumu līdztiesību nodarbinātībā, piemēram, darba devēju pienākumus ziņot un izpaust informāciju, kas ietver dzimumsensitīvas ziņas par darba samaksas līmeņiem, karjeras izaugsmi, atvaļinājuma kārtību un citiem attiecīgiem rādītājiem.
 - b. Aizsargā un veicina to grupu tiesības, kuras saskaras ar multiplo un intersekcionālo diskrimināciju, ieskaitot sievietes ar invaliditāti, rasalizētas sievietes, tostarp citas ādas krāsas sievietes, migrantes un sievietes, kas pieder pie etniskas minoritātes, vecāka gadagājuma sievietes, sievietes ar zemāku izglītības līmeni, sievietes ar veselības problēmām, vientuļās mātes, LGBTIQ+ sievietes un sievietes lauku un mazapdzīvotos apvidos. Šajā sakarā Eiropas Savienības un tās dalībvalstu rīcībpolitikās, arī darba tirgus rīcībpolitikās, iestrādā dažādu veidu diskriminācijas apkarošanas koncepciju un integrē intersekcionālu analīzi.

3. Ikvienai sievietei ir tiesības uz taisnīgu un pienācīgu atalgojumu, kā arī tiesības bez diskriminācijas saņemt sociālo nodrošinājumu, kas vajadzīgs cilvēka cienīgai dzīvei un novecošanai. Šajā nolūkā ir jāievēro princips, ka par vienādu vai vienādi vērtīgu darbu ir vienāda darba samaksa, un jāpanāk šā principa izpilde. Attiecīgi jāapkaro un jāizskauž no dzimuma atkarīgās darba samaksas un pensiju atšķirības. Konkrētāk, lai panāktu taisnīgāku vērtējumu un līdz ar to labāku atalgojumu nozarēs, kurās tradicionāli dominē sievietes, ir jārisina jautājums, kā dažādās nodarbinātības nozarēs panākt, ka par līdzvērtīgu darbu ir vienāda darba samaksa.
4. Profesionālās izglītības un apmācības rīcībpolitikās iestrādā dzimumperspektīvu, lai nodrošinātu sieviešu pilnīgu līdzdalību darba tirgū, sevišķi ekonomikas pārkārtošanās, piemēram, digitālās vai zaļās pārkārtošanās, apstākļos. Ievieš īpašus pasākumus, kuru mērķis ir atvieglot sieviešu atgriešanos darba tirgū pēc vecāku atvaļinājuma, kā arī pasākumus, ar ko pamudina tēvus uzņemties aprūpes pienākumus, lai īstenotu modeli "vienlīdzīgs pelnītājs, vienlīdzīgs aprūpētājs".
5. Tā kā sieviešu ekonomiskajai neatkarībai un spēcīnāšanai ir centrāla loma dzimumu līdztiesības nodrošināšanā un sieviešu tiesību garantēšanā, Eiropas Savienībai un dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka augsta līmeņa amatī, arī STEM nozarēs, ir vienlīdz piekļūstami visām sievietēm.

4. pants

Horizontālās darba samaksas segregācijas apkarošana

Jāizskauž sektorālā segregācija, kas ir viens no galvenajiem cēloņiem no dzimuma atkarīgajam darba samaksas un pensiju atšķirībām. Šajā nolūkā jo īpaši nodrošina, ka tiek ieviesta

- a. skaidra darba vērtības definīcija,
- b. dzimumneitrāli darba izvērtēšanas rīki un klasifikācijas sistēmas,
- c. skaidri un nediskriminējoši kritēriji, kas dod iespēju labāk izvērtēt darbu un nodrošināt taisnīgāku atalgojumu par darbu visās nozarēs, it sevišķi tādās nozarēs kā aprūpe, kur dominē sievietes.

5. pants

Darba un privātās dzīves līdzsvars

1. Ikvienai sievietei ir tiesības uz taisnīgu un veselīgu darba un privātās dzīves līdzsvaru. Neproporcionālo neapmaksāta māsaimniecības un aprūpes darba sadalījumu novērš, ieviešot pasākumus, kuru mērķis ir uzlabot taisnīgu šāda darba sadali starp sievietēm un vīriešiem.
2. Ievieš dzimumsensitīvas izglītības un izpratnes veicināšanas programmas, kas vēršas pret nevienlīdzīgo neapmaksāta darba sadalījumu un no tā izrietošo siev-

iešu nelabvēlīgo stāvokli darba tirgū. Darba devēji izveido satvaru elastīgam darba režīmam visiem, lai veicinātu taisnīgāku šāda darba sadali, un savās iekšējās rīcībpolitikās iestrādā dzimumperspektīvu.

6. pants

Vecāku un aprūpes pienākumi

1. Ikvienam vecākam ir tiesības uz taisnīgu bērna aprūpes darba sadalījumu. Nevienu sievieti darba tirgū nedrīkst diskriminēt, tāpēc ka viņa izvēlas grūtniecību vai audzināt bērnus vai bērnus. Savukārt vīriešus pamudina darīt taisnīgu aprūpes darba daļu, un viņus šajā sakarā nediskriminē, jo tas ir priekšnosacījums dzimumlīdztiesīgas sabiedrības izveidei un sistēmai "vienlīdzīgs pelnītājs, vienlīdzīgs aprūpētājs".
2. Lai panāktu taisnīgāku bērnu aprūpes sadalījumu, ievieš paternitātes atvaļinājumu un vismaz puse no vecāku atvaļinājuma nav nododama no viena vecāka otram.
3. Kvalitatīva bērnu aprūpe visā Eiropā, arī lauku apvidos, ir cenas ziņā pieejama, viegli piekļūstama un garantēta visiem bērniem no nulles vecuma. Ievieš pasākumus, kuru mērķis ir atbalstīt vientuļos vecākus, lai viņi aktīvi piedalītos darba tirgū.
4. Ir jāgarantē kvalitatīva, cenas ziņā pieejama un piekļūstama vecāka gadagājuma cilvēku un personu ar invaliditāti aprūpe, it sevišķi lauku apvidos.
5. Būtu jānodrošina attiecīgs tiesiskais regulējums un investīcijas, lai veicinātu pāreju uz īstenu aprūpes ekonomiku. Tas nozīmē arī aprūpētāja atvaļinājumu un plašākas elastīgu darba apstākļu iespējas darba ņēmējiem, kas sniedz aprūpi vai atbalstu radniekam.

7. pants

Ekonomiskās vardarbības novēršana

1. Ikvienai sievietei ir tiesības uz ekonomisko autonomiju, kas ir būtiska nolūkā panākt dzimumu līdztiesību un garantēt sievietes tiesības, drošību un cieņu.
2. Algas un individuālos sociālos pabalstus iemaksā atsevišķā saņēmējas bankas kontā, bet, ja konts ir kopīgs, to dara tikai ar nosacījumu, ka tas ir saskaņots ar abiem partneriem. Ir aizliegti šādi maksājumi trešās personas kontā.

8. pants

Dzimumaizspriedumu apkarošana nodokļu jomā

1. Fiskālā politika nedrīkst diskriminēt sievietes un atbalsta sieviešu ekonomisko neatkarību.
2. Dzimumaizspriedumus nodokļu jomā novērš un izskauž. Fiskālajā politikā iestrādā dzimumperspektīvu, lai ņemtu vērā atšķirīgās sieviešu sociālekonomiskās vajadzības un palīdzētu izskaust visas kaitīgās dzimtes lomas. Īpašu uzmanību veltī šādiem jautājumiem:
 - a. neapzināti aizspriedumi ar darbu saistītos nodokļu atskaitījumos un atbrīvojumos, piemēram, labvēlīgs nodokļu režīms papildu darba stundām, kas galvenokārt nāk par labu profesijām, kurās pašlaik lielākoties strādā vīrieši;
 - b. ekonomiskie šķēršļi otrajiem pelnītājiem ienākt darba tirgū, īpaši tad, ja tiek izmantota kopēja aplikšana ar nodokļiem;
 - c. nodokļi precēm, piemēram, menstruālās higiēnas un skaistumkopšanas precēm, kuri nesamērīgi ietekmē sievietes un noved pie tā, ka sievietēm tiek uzlikts pārāk liels PVN slogs. "Rozā nodoklis", proti, parādība, ka produkti, kas tiek tirgoti kā sievietēm paredzēti produkti, ir dārgāki, ir jāatceļ, jo tā ir dzimumbalstītas diskriminācijas izpausme.

3. NODAĻA

Vienlīdzīga pārstāvība

9. pants

Vienlīdzība politisko lēmumu pieņemšanā

1. Visām sievietēm ir tiesības būt vienlīdzīgi pārstāvētām lēmumu pieņemšanas procesā politikā un aktīvi piedalīties politisko lēmumu pieņemšanā visos līmeņos. Stiprina un atbalsta sieviešu pilsonisko līdzdalību, ieskaitot sieviešu tiesību organizāciju integrāciju un pienācīgu finansēšanu.
2. Lai nodrošinātu vienlīdzīgu pārstāvību politisko lēmumu pieņemšanā, veicina un īsteno pasākumus, kas uzlabo paritāti politiskajās struktūrās, piemēram, kvotas, rezervācijas sarakstus vai pēc rāvējslēdzēja principa veidotus sarakstus.
3. Savienībai un dalībvalstīm būtu jāveicina vienlīdzīga sieviešu pārstāvība politiskajos lēmumos visos līmeņos.

10. pants

Kaitīgas prakses apkarošana politikā

1. Nevienu sievieti, kas īsteno publisku mandātu, nedrīkst pakļaut aizskaršanai vai jebkādai citai diskriminējošai vai noniecinošai attieksmei tiešsaistē vai bezsaistē. Tā kā šāda attieksme ir dzimumbalstītas vardarbības izpausme un tai bieži vien ir apklusinoša ietekme, kura liek sievietēm atturēties no politisko un publisko amatu ieņemšanas, kas savukārt noved pie nevienlīdzīga politiskās varas sadalījuma, ir jāievieš īpaši pasākumi, ar kuriem vērsties pret sieviešu amatpersonu aizskaršanu, lai nodrošinātu, ka sievietes var pilnībā un brīvi īstenot savu politisko mandātu.
2. Visas politiskās iestādes, tostarp valsts valdības un pašvaldības, parlamenti un citas lēmumu pieņemšanas struktūras, kā arī politiskās partijas ievieš dzimumsensitīvus rīcības kodeksus, lai veicinātu dzimumu līdztiesību un izskaustu sieviešu diskrimināciju politikā. Ievieš publiskām amatpersonām obligātus aizskaršanas novēršanas kursus, kā arī iedarbīgas sankcijas noteikumu neievērošanas gadījumā.

11. pants

Vienlīdzība ekonomisko lēmumu pieņemšanā

1. Visām sievietēm ir tiesības uz taisnīgu pārstāvību ekonomisko lēmumu pieņemšanā. Izskauž šķēršļus, piemēram, dzimumbalstīto diskrimināciju un iesakņojušās dzimtes lomas.
2. Uzņēmumi ievieš pasākumus, ar ko veicina sieviešu vienlīdzīgu pārstāvību uzņēmumu valdēs un vadošos amatos, lai nodrošinātu taisnīgu pārstāvību nolūkā gūt labumu no ekonomiskajām priekšrocībām, kuras dod dzimumu līdzsvars uzņēmuma vadībā.
3. Ievieš publisko uzņēmumu direktoriem obligātas dzimumsensitīvas programmas un apmācību, kas kalpo par paraugu un priekšzīmi privātiem uzņēmumiem. Šādas programmas palīdz izskaust sieviešu aizskaršanu un diskrimināciju un veicināt sieviešu līdzdalību ekonomisko lēmumu pieņemšanā uzņēmumā.

12. pants

Dzimumsensitīva uzņēmējdarbības kultūra

1. Nevienu sievieti nedrīkst pakļaut nekādai diskriminējošai vai noniecinošai attieksmei viņas darba vietā vai profesionālo pienākumu izpildes laikā. Tā kā sievietes bieži vien nesamērīgi skar kaitīgi dzimumstereotipi un diskriminācija profesionālajā vidē, uzņēmumi savos rīcības kodeksos iestrādā dzimumperspektīvu, lai nodrošinātu dzimumu līdztiesību un izskaustu visas aizskaršanas izpausmes, ieskaitot seksuālu un psiholoģisku aizskaršanu, diskrimināciju, noniecinošu attieksmi un ikkatru kaitīgu praksi, kas nostāda sievietes neizdevīgākā situācijā.

2. Visiem darbiniekiem un jo īpaši vadības līmeņa darbiniekiem ievieš dzimumsensitīvas apmācības programmas, kuru mērķis ir izskaust kaitīgus dzimumstereotipus un neapzinātus aizspriedumus, kas var negatīvi ietekmēt sievietes darbā, un ievieš arī iedarbīgas sankcijas noteikumu neievērošanas gadījumā.
3. Uzņēmumi īsteno iekšējas rīcībpolitikas, kuru mērķis ir to struktūrās nodrošināt dzimumu līdztiesību. Šādiem uzņēmumiem uzliek periodiskas ziņošanas pienākumus. Šādi ziņojumi būtu jāpublisko, un tiem būtu jāietver informācija par visiem centieniem, kas veikti, lai nodrošinātu dzimumu līdztiesību, obligāti arī dzimumsensitīva informācija par darba samaksas līmeņiem.
4. Veicina sieviešu uzņēmējdarbību. Piešķir pienācīgus publiskos resursus, lai nodrošinātu sieviešu uzņēmējdarbības pratību un prasmes un nodrošinātu vienlīdzīgas uzņēmējdarbības iespējas vīriešiem un sievietēm.

4. NODAĻA

Dzimumbalstītas vardarbības un aizskaršanas apkarošana

13. pants

Cieņa un drošība

1. Dzimumbalstīta vardarbība ir cilvēktiesību pārkāpums. Ikvienai sievietei ir tiesības dzīvot cienīgi un brīvi, bez jebkāda veida vardarbības, aizskaršanas, piespiešanas vai diskriminācijas gan privātajā, gan publiskajā sfērā. Tā kā sievietes piedzīvo nesamērīgu un dzimtiskotu vardarbību, dzimumbalstīta vardarbība ir jānosaka par noziegumu, kādi uzskaitīti LESD 83. panta 1. punktā, un pret to sevišķi jāvērsas.
 - a. Dzimumbalstītas vardarbības definīcijā cita starpā jāietver feminicīds, fiziska vardarbība, psiholoģiska vardarbība, seksuāla vardarbība, ieskaitot seksuālu uzmākšanos un izvarošanu, seksuālās un reproduktīvās veselības tiesību (SRVT) liegšana, sieviešu un interseksuālu dzimumorgānu kropļošana, piespiedu sterilizācija, vajāšana, seksistiska naida runa tiešsaistē un bezsaistē, arī pret sievietēm politikā un sabiedriskajā sfērā, sociālekonomiskās nenodrošinātības uzspiešana, koercitīva kontrole un vardarbība ģimenē. Definīcija īpaši ietver dzimumbalstītu kibervardarbību. Apkaro dažādu veidu aizskaršanu un citas kaitīgas darbības tiešsaistē, tostarp kiberbulingu, kibervajāšanu, doksingu, dziļviltojumus un atriebības pornogrāfiju, jo tās ir dzimumbalstītas vardarbības izpausmes un kaitīgas prakses, kas nostiprina diskriminējošus dzimumstereotipus, kuri nesamērīgi skar sievietes, un tāpēc šīs parādības ir pienācīgi jānovērš un jāizskauž.

- b. Visās rīcībpolitikās un tiesību aktos, kuru mērķis ir apkarot un izskaust jebkādu vardarbību, iestrādā dzimumperspektīvu. Ievieš īpašas definīcijas, procedūras un sankcijas, kas pienācīgi atbilst sieviešu vajadzībām visu veidu dzimumbalstītas vardarbības, arī vardarbības ģimenē un seksuālas uzmākšanās, apkarošanā. Īpaši un pienācīgi vēršas arī pret sekundāro viktimizāciju un tā sauktajām institucionālajām vardarbības izpausmēm, jo tās ļoti kaitīgi ietekmē sievietes un meitenes, kā arī sabiedrību kopumā.
 - c. Visām personām, kas cietušas no dzimumbalstītas vardarbības, nodrošina iespēju neskarti vērsties tiesā, un viņām vajadzētu būt iespējai pieprasīt taisnīgu kaitējuma atlīdzību. Personām, kas cietušas no dzimumbalstītas vardarbības, vajadzētu būt iespējai saņemt specializētu atbalstu, kas atbilst viņu īpašajām vajadzībām.
2. Izveido Eiropas standartus dzimumbalstītas vardarbības novēršanai un dzimumbalstītā vardarbībā cietušo personu atbalstam. Šie standarti ietver piekļūstamus un labi finansētus dzimumsensitīva atbalsta pakalpojumus dzimumbalstītā vardarbībā cietušajām personām un viņu ģimenēm un apgādājamajiem, kā arī izglītojošas apmācības un izpratnes veicināšanas kampaņas visā mūžizglītības ciklā.

14. pants

Dzimumsensitīva izglītība un apmācība

1. Dzimumsensitīvu izglītību par dzimumbalstītu vardarbību, kas pastāv gan bezsaistē, gan tiešsaistē, nosaka par obligātu daļu visās skolu mācību programmās, lai apkarotu un izskaustu dzimumbalstītu vardarbību un tās pamatcēloņus, piemēram, kaitīgus dzimumstereotipus un toksisko maskulinitāti, kā arī pret transpersonām vērstu aizskaršanu, naida runu un diskrimināciju. Savienība minētos centienus atbalsta, veicinot pārrobežu sadarbību starp dalībvalstīm, izveidojot platformas, kur dalīties dzimumsensitīvas izglītības paraugpraksēs, un nodrošinot brīvi pieejamu, pierādījumos balstītu, vecumam atbilstošu informāciju un materiālus, kuru mērķis ir veicināt dzimumu līdztiesību bērnu un pusaudžu vidū, ieskaitot arī interseksionālus profilakses pasākumus.
2. Izstrādā dzimumsensitīvas apmācības programmas tiesībaizsardzības iestādēm, tiesu iestādēm un veselības aprūpes speciālistiem, lai nodrošinātu, ka dzimumbalstītas vardarbības lietas tiek izskatītas pienācīgi, ieskaitot pierādījumu interpretāciju un vispusīgu atbalstu cietušajām sievietēm, īpaši vardarbības ģimenē gadījumos.

5. NODAĻA

Veselība un seksuālā un reproduktīvā veselība un tiesības (SRVT)

15. pants Veselība

1. Dzimumu nevienlīdzība un dzimumaizspriedumi veselības aprūpē ir endēmiski un var novest pie sievietēm kaitējošiem iznākumiem. Dzimumaizspriedumi veselības aprūpes vidē ir jāapkaro, izmantojot īpašus pasākumus, piemēram, vēršoties pret nevienlīdzību veselības aprūpes jomas pētniecībā un veicinot veselības aprūpē un pētniecībā strādājošo sieviešu vienlīdzīgu līdzdalību.
2. Ikvienai sievietei ir tiesības uz augstākā līmeņa veselības aprūpi, ko nodrošina bez diskriminācijas un garantē visu mūžu. Šīs tiesības cita starpā ietver piekļuvi savlaicīgai, cenas ziņā pieejamai un pienācīgai veselības aprūpei un saistītiem pakalpojumiem, zālēm un vakcīnām par pieņemamu cenu, kā arī piekļuvi visaptverošai informācijai par šiem jautājumiem.
3. Lai nodrošinātu pilnīgu šo tiesību izmantošanu, visās ar veselību saistītajās rīcībpolitikās un jo īpaši veselības un klīniskajā pētniecībā ir jāņem vērā dzimumperspektīva.

16. pants Mātes veselības aprūpe un aborts

1. Ikvienai sievietei ir tiesības brīvi lemt par savu ķermeni un dzīvi, kā arī tiesības uz viņas ķermeņa autonomijas un pašnoteikšanās garantēšanu un ievērošanu. Sievietes ķermenis nav paredzēts pārdošanai un ekspluatācijai.
2. Ikvienai sievietei ir tiesības uz visaugstākā līmeņa vispārējo mātes veselības aprūpi, kas ir būtiska nolūkā pilnīgi īstenot sieviešu tiesības uz veselību un ar to saistītās tiesības, piemēram, tiesības lemt par savu ķermeni un dzīvi. Iejaukšanās piekļuvē šādai aprūpei ir cilvēktiesību pārkāpums.
3. Nosaka Eiropas standartus mātes veselības aprūpes jomā, tostarp Eiropas ginekoloģiskos, dzemdniecības un perinatālos standartus, lai nodrošinātu, ka var pilnībā un vienlīdzīgi izmantot visas šajā hartā paredzētās tiesības, sevišķi tiesības uz vispārēju mātes veselības aprūpi un uz abortu.
4. Ikvienai sievietei ir tiesības uz likumīgu, drošu, vispārēju un cenas ziņā pieejamu abortu un ar to saistītajiem pakalpojumiem, ko sniedz bez diskriminācijas.
5. Aborta pakalpojumu izmantošanas kontekstā nevienu sievieti nedrīkst pakļaut noniecinošai attieksmei. Iejaukšanās piekļuvē šādiem pakalpojumiem ir cilvēktiesību pārkāpums. Aborta atteikums turklāt var būt uzskatāms par spīdz-

ināšanu vai cietsirdīgu izturēšanos, kas var izraisīt nāvi. Aizliedz pasākumus, kas patiešām vai potenciāli var ierobežot sieviešu iespējas minētās tiesības izmantot, piemēram, obligātu konsultēšanos un nesamērīgi ilgus gaidīšanas laikus.

17. pants

Informēta ģimenes plānošana

Ikvienai sievietei ir tiesības brīvi izlemt, vai, kā un kad radīt bērnus. Nevienai sievietei nedrīkst uzspiest neplānotu vai negribētu maternitāti. Cilvēkus, kas ir dzimuma maiņa procesā, nepakļauj piespiedu sterilizācijai.

1. Ikvienai sievietei ir tiesības uz piekļūstamu un cenas ziņā pieejamu neauglības ārstēšanu, kas ir neatņemama veselības aprūpes sistēmas sastāvdaļa, bez jebkādas diskriminācijas un jo īpaši bez diskriminācijas seksuālās orientācijas vai civilstāvokļa dēļ.
2. Ikvienai sievietei ir tiesības uz mūsdienīgu, kvalitatīvu, cenas ziņā pieejamu un viegli piekļūstamu kontracepciju. Popularizē kontracepcijas metodes, jo kontracepcija ir viens no labākajiem veidiem, kā uzlabot gan vīriešu, gan sieviešu pozīciju un dot gan vīriešiem, gan sievietēm iespēju pieņemt informētus lēmumus par ģimenes plānošanu.
3. Lai nodrošinātu pilnīgu šo tiesību īstenošanu, ir jāsniedz objektīva, brīvi pieejama un visaptveroša informācija par kontracepciju un neauglības ārstēšanu.

18. pants

SRVT informācija un izglītība

1. Ikvienai sievietei ir tiesības dzīvot sabiedrībā, kas ir izglītota un apzinās problēmas, kuras skar galvenokārt vai tikai sievietes, īpaši tās, kas saistītas ar seksuālo un reproduktīvo veselību. Lai šo mērķi sasniegtu, skolu mācību programmās iekļauj obligātu visaptverošu un vecumam atbilstošu seksualitātes un attiecību izglītību, kas vajadzīga gan zēniem, gan meitenēm. Šāda izglītība ietver dzimumperspektīvu un sniedz objektīvu, mūsdienīgu un pierādījumos balstītu informāciju par SRVT, kontracepciju un ģimenes plānošanu, kā arī seksualitātes un attiecību jautājumiem saskaņā ar tiesībām un principiem, kas noteikti šajā hartā un citos attiecīgos starptautiskajos standartos.
2. Ikvienai sievietei ir tiesības uz brīvu piekļuvi visaptverošai, pierādījumos balstītai un objektīvai informācijai par viņas veselību un pieejamajiem veselības aprūpes pakalpojumiem, arī seksuālās un reproduktīvās veselības un tiesību jomā.

6. NODAĻA

Feministiska ārpolitika un krīžu pārvarēšana

19. pants

Dzimumsensitīva krīžu pārvarēšana

1. Krīžu pārvarēšanas rīcībpolitikās iestrādā dzimumperspektīvu, lai ņemtu vērā sieviešu īpašās vajadzības krīzes apstākļos, tostarp kara, humanitāro krīžu un klimata pārmaiņu apstākļos. Konkrētāk, ir tieši jāskata un jārisina problēmas, kas krīzes apstākļos skar tikai vai lielākoties sievietes, piemēram, seksuālā izmantošana un cilvēku tirdzniecība. Dzimumbalstītas vardarbības izmantošanu par kara ieroci skaidri atzīst par kara taktiku un kara noziegumu. Dienestiem, kas sniedz atbalstu krīzes apstākļos, ir dzimumsensitīvas sieviešu atbalsta rīcībpolitikas.
2. Savienības līmenī krīzes laikā Savienība veicina sadarbību starp dalībvalstīm, lai nodrošinātu, ka sievietes var pilnībā īstenot savas pamattiesības, tostarp šajā hartā noteiktās tiesības.

20. pants

Dzimumperspektīva ārpolitikā

1. Savienības un dalībvalstu ārpolitikā un ārējās darbībās iestrādā dzimumperspektīvu. Konkrētāk, nodrošina, ka
 - a. dzimumperspektīva vienmēr tiek ņemta vērā attīstības palīdzības rīcībpolitikās un tiek piešķirts pienācīgs finansējums programmām, kuru mērķis ir panākt dzimumu līdztiesību, tostarp seksuālās un reproduktīvās veselības un tiesību jomā,
 - b. dzimumperspektīva tiek iestrādāta analīzē, ietekmes novērtējumos un datu vākšanā, kas attiecas uz ārējo finansējumu un iesaisti rīcībpolitiskos dialogos ar trešām valstīm,
 - c. dzimumperspektīva tiek iestrādāta visās miera veidošanas darbībās, veicinot sieviešu un marginalizētu grupu jēgpilnu līdzdalību.
2. Savienības un dalībvalstu migrācijas politikā ņem vērā sieviešu migranšu un patvēruma meklētāju īpašās vajadzības. Jānodrošina, ka šīs sievietes var pilnībā izmantot savas cilvēktiesības, tostarp tiesības uz seksuālo un reproduktīvo veselību un piekļuvi pakalpojumiem, kas paredzēti no dzimumbalstītas vardarbības cietušām personām.

WWW.SOCIALISTSANDEMOCRATS.EU

PAR S&D GRUPU

S&D grupu pārstāv 139 EP deputāti no 26 ES valstīm. S&D grupa ir otrā lielākā Eiropas Parlamenta politiskā grupa, un mūsu EP deputāti darbojas visās Parlamenta komitejās un parlamentu sadarbības delegācijās.

Mēs iestājamies par iekļaujošu Eiropas sabiedrību, kuras pamatā ir solidaritātes, līdztiesības, daudzveidības, brīvības un taisnīguma principi. Mēs cīnāmies par sociālo taisnīgumu, darbvietām un izaugsmi, patērētāju tiesībām, ilgtspējīgu attīstību, finanšu tirgus reformu un cilvēktiesībām, lai veidotu spēcīgāku un demokrātiskāku Eiropu un labāku nākotni ikvienam.

Neaizmirstiet iepazīties ar jaunāko informāciju par visām mūsu iniciatīvām un nostājām:

[socialistsanddemocrats](#)

[TheProgressives](#)

[socialistsanddemocrats](#)

[Socialists and Democrats](#)

[The Progressives](#)

[socsanddems](#)

[socialistsanddemocrats](#)

[takealeft](#)

[The Progressives](#)

[socialistsanddemocrats](#)